

VĚTRNÍK

ZPRAVODAJ Č.1

VYSOKÉ NAD JIZEROU

Program:

PROGRAM - 17. října 1981 - sobota

- 11,00 - Vítání DS Havlíček OB
Vejpřnice na MěNV
- 12,45 - Větrovanka před Krakono-
šem
- 13,00 - Vítání DS Havlíček OB
Vejpřnice před Krakono-
šem
- 13,45 - Vítání DS ZV ROH ZTS Tře-
mošnice na MěNV
- 14,00 - Větrovanka před Krakono-
šem
- 14,15 - Vítání DS ZV ROH ZTS Tře-
mošnice před Krakonošem
- 15,00 - Setkání hostů, poroty a
PV v Krakonoši
- 16,00 - SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ
XII. NP VZDS
- 16,00 - Divadelní představení -
19,30 N.V.Gogol: Ženitba
- 22,00 - Setkání souboru s patro-
ny na Větrově

Národní přehlídka vesnických a zemědělských divadelních souborů

Již podvanácté se schází zasvěcené auditorium pečující soustavně o rozvoj amatérského divadla rodícího se relativně v těch nejskromnějších podmínkách /výjimky stále častěji potvrzují pravidlo/. Ptáme-li se, co přinášejí divadelní přehlídky právě

PRÁVĚ PROTO PŘICHÁZÍME "POBEJT"...

tohoto typu samotným souborům, odpověď je jasná: poskytují především konfrontaci výsledků dlouhodobé tvůrčí činnosti probíhající v souměřitelných prostředích a mající ve většině případů společného jmenovatele pokud jde o společensko-etické problémy intenzivně zaměstnávající tvůrce divadelní inscenací i pokud jde o z toho vyplývající problémy estetické.

Sejde-li se na národní přehlídce upřímná potřeba souborů předat divákovi co nejsilnější zážitek se snahou lektorů připravit živou půdu pro ještě zdařilejší umělecké tvary příštích let, je třeba tomu to společnému úsilí přát mnoho zdaru.

ZÍTRA - 18. října 1981 - neděle

- 9,00 - Seminář - malý sál
Krakonoše
- 13,00 - Rozloučení s DS Havlíček OB Vejprnice v malém sále Krakonoše
- 14,00 - Divadelní představení - Z.Kozák: O ševci Ondřejovi a komtesce Julince
- 14,30 - Vítání DS J.Honsy KP ROH Skláren Karolinka na MěNV
- 15,45 - Větrovanka před Krakonošem
- 16,00 - Vítání DS J.Honsy KP ROH Skláren Karolinka před Krakonošem
- 17,00 - Divadelní představení - Z.Kozák: O ševci Ondřejovi a komtesce Julince
- 20,30 - Setkání souboru a patrony na Větrově

Za vydavatelského spolupůsobení speciální kamery a televizního přístroje bude pečovat o rozvoj našeho divadelního myšlení a provokovat nás k diskusi a aktivně porota ve staronovém složení Jaroslav ŠINDELÁŘ /předseda poroty/, Karel DITTLER, Václav KELLER, Viktor OKTÁBEC, Libuše ZBOŘILOVÁ a tajemnice poroty Miroslava CÍSAŘOVÁ. A aby nám ani při nejbouřlivějších diskusích nevyschlo v krku, to samozřejmě obstará krakonošácká hospůdka, zvaná letos "U ochotníků".

Kde všude letos bydlíme? Tak jako v loňském roce: na Větrově, v sokolovně, v ubytovně Strojmetalů Kamenice a řada z nás pak v soukromí u pohostinných vysokých občanů.

-g-

VĚTRNÍK, zpravodaj XII.národní přehlídky vesnických a zemědělských divadelních souborů. Vydává PV XII.NP VZDS. Číslo 1. Redakce: Alena Gasparičová, Karla Dörrová.

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOL /1809 - 1852/

V dějinách ruské literatury je Gogol řazen vedle Puškina jako zakladatel realismu a je považován za jednoho z předních představitelů světové dramatické a prozaické tvorby. Narodil se v rodině nebohatého ukrajinského šlechtice v Poltavské gubernii. Zvláštní kouzlo Ukrajiny, zajímavé lidské typy i překrásná příroda prolínají celé jeho dílo, i když žil pak většinou v Petrohradě a zemřel v Moskvě. Postavy jeho povídek, novel, románů i komedií jsou stále živé, vzrušující a jímavé. Gogolovými komediím v čele s Revizorem se smějí v hledištích celého světa, jeho Taras Bulba, Mrtvé duše či vynikající povídky se dočkávají dalších vydání v nejrůznějších jazycích.

V roce 1842 se konalo v Petrohradě první představení ŽENITBY. I tato Gogolova komedie vyniká pravdivostí, typičností obrazů, šíří, s níž je obsáhnuta skutečnost. S hořkým smíchem obnažuje autor choroby společnosti.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

"...Přísahám, člověk stojí za to, aby byl prohlížen s větším zájmem než továrna nebo zřícenina. Jen se na něj zkuste podívat alespoň s jedinou kapkou skutečně bratrské lásky a už se od něho neodtrhnete - tak vás k sobě připoutá..."

/N.V.Gogol/

-kdo-

Je rozhodně potěšitelné, že si v letošní programové brožurce můžeme najít i menší souhrnné údaje: dozvíme se, které soubory, kolikrát a co na vysocké přehlídce hrály. Po podrobnějším pročtení mimo jiné zjistíme, že:

- nestorem letošní přehlídky je DS KP ROH Sklárny Karolinka, který je na přehlídce posedmé.

- soubory z Vejprnic, Radonic a Meziměstí slaví čtvrté vysoké narozeniny

- podruhé přijel soubor ze Strážkovic

- máme možnost přivítat letos opět několik nováčků, přesněji tři: jsou jimi DS ROH ZTS Třemošnice, Tylovo divadlo OB Újezd u Brna a DS klubového zařízení MNV Dolní Karlovice

Všem souborům dohromady přejeme ochotnické "zlomte vaz"!

Ve čtvrtek přijel do předpřehlídkových příprav a zmatků přímo z porodnice do Vysokého nejmladší Jan Hejral. Přijel hlavně proto, aby hned v prvních dnech svého života mohl být veden jako účastník přehlídky. Rodičům i prarodičům čiperného kloučka za všechny o něco málo i o něco více starší účastníky přehlídky srdečně blahopřejeme.

Naše redakce chtěla na důkaz své "slídivoschopnosti" vypátrat u patřičných osob nejdříve přibyvšího přespolního účastníka letošní přehlídky. Byla poněkud zaskočena, neboť na dotaz, kdo se přihlásil první, dostala jasnou odpověď: vy. Ale protože nechce být chlubitivá, tak se tohoto primátu vzdává a sděluje: prvním - v redakci nepracujícím účastníkem letošní přehlídky byl pan Ryška z Václavovic. K primátu blahopřejeme.

Včera přesně v 15,42 hodin dorazil soubor z Vejprnic. Neuniklo nám a srdečně jej zdravíme!

PRAVIDELNĚ na ČTVRTÉ STRANĚ...

V loňském roce na čtvrté straně Větrník otiskoval Desatero porotce amatérského divadla, zpracované pro potřebu Lidové konzervatoře Východočeského kraje PhDr. Milanem Obstem CSc. Na tradici této metodické stránky chceme navázat i letos: sáhli jsme proto po skriptech Doc.dr. Jana Císaře CSc. ZÁKLADY DRAMATURGIE /vydalo KKS Hradec Králové 1980/, z nichž postupně vybereme a ocitujeme některé pasáže.

Základy dramaturgie jsou určeny posluchačům LKVČK a kulturně výchovným pracovníkům a autor v nich zaměřil pozornost především na práci s textem a jeho přípravu pro uvedení na scénu. Pokouší se vyložit některé teoretické pojmy a zároveň na příkladu rozboru Maryši ukázat, jak těchto pojmů používat v praxi.

Víme dobře, že těch několik citací /vesměs vysvětlujících pojmy/, které pro vás postupně otiskneme, nemůže obsáhnout všechno, o čem se ve skriptech podrobně hovoří: ale snad se stane inspirací k dalšímu a hlubšímu poznávání problematiky dramaturgie.

-g-

PŘEDVEČER XII. NP VZDS ve Vysokém n. Jiz.

Budova Krakonoše ožila již včera ve všech svých útrobách. Od podvečerních hodin sloužilo svému účelu i jeviště divadla, kde připravoval své večerní představení divadelní soubor Slovan provozující svou činnost při Kulturním klubu JZD ČSP Nová Ves. Soubor sám má více než stoletou tradici. Jeho poslední inscenací je Tylova Paní Marjánka - matka pluku, kterou ve čtvrté repríze zhlédlo včera i Vysocké přehlídkové publikum.

Soubor byl i v minulých letech v živém kontaktu s přehlídkami vesnických a zemědělských souborů prostřednictvím patronátní účasti JZD ČSP Nová Ves.

vzbrali jsme z metodického materiálu doc. dr. Jana Císaře

ZÁKLADY DRAMATURGIE

Co je to dramaturgie?

Drtivá většina odpovídajících spojí pojem dramaturgie především s problematikou volby a výběru repertoáru; hry či her, které budeme teď nebo později inscenovat. Jistě, to je jedna z podstatných složek dramaturgie: pro život, celou existenci i společenské poslání souboru z jistého hlediska složka nejpodstatnější. Neboť schopnost volit text, jehož myšlenkové a umělecké hodnoty jsou nesporné, inspirující a korespondující s dobou, jejími problémy a potřebami, je tak říkajíc prvním otevřením dveří k úspěchu. Zvláště dovedeme-li při této volbě přihlídnout i k dalším podstatným faktorům, jako je například vztah k divákům, kteří jsou, abych tak řekl, kmenovým obecenstvem souboru; nebo k vnitřní vývojové tendenci souboru a k tomu, co bychom mohli nazvat programem k jeho růstu: či konečně k možnosti herců, která respektuje jak vhodnost současného obsazení, tak zase přihlíží k rozvoji jednotlivých osobností. Nepochybuji o tom, že všechna tato kritéria tak či onak vstupují při výběru textu do hry a jsou ve většině amatérských souborů v nějaké podobě známa. Jinak řečeno: tato oblast dramaturgie je asi v ochotnickém divadle nejjasnější a také v tomto smyslu je nejčastěji pojem dramaturgie chápán a vykládán.

Asi méně už se v amatérských souborech ví o další složce dramaturgické činnosti, která se soustřeďuje na drama jako na jeden ze základních druhů literatury. To jest: posuzuje a analyzuje text dramatického díla především v těch složkách, které vycházejí z jazyka. Neboť drama, text, je součástí literatury právě proto, že jeho základním prostředkem zobrazení skutečnosti a sdělení je jazyk, slova. Z toho, jak je tento materiál organizován, vycházejí potom jeho osobité vlastnosti právě jako druhu literatury. Je to především dialogičnost /jazykový projev pronášený střídavě dvěma nebo více mluvčími, kteří si zpravidla své promluvy adresují; pojem replika postihuje pak tuto vzájemnou adresnost a návaznost/, jež vedle monologu /samostatná promluva, která není replikou jiné postavě/ tvoří konstitutivní prvek jazykové výstavby dramatu. Už proto, že v sobě zahrnuje jak momenty mezilidských vztahů, tak i směřuje potenciálně k akci umístěné v čase a prostoru. Od-

tud potom dramaturgická činnost postihující literární hodnoty a vlastnosti textu projevuje zájem především o ty prvky, jež organizují dialog /respektive monolog/ do celkového tvaru, který je už v samotném jazyce nositelem toho, co bychom mohli nazvat dramatickým napětím. Jednotlivé repliky vytvářejí totiž vztahy mezi postavami /jsou výrazem jejich přání, záměrů, myšlenek, pocitů, povahy atd./ a v těchto vztazích se potom objevují ohniska protichůdných či alespoň rozdílných postojů ke skutečnosti. A proto, že dialog dramatu, jeho jazykové promluvy, jsou replikami, nepřestávají se tato ohniska neustále prolínat a přinášejí stále nové myšlenkové i citové významové kontexty. Praktická dramaturgická činnost tohoto typu zkoumá např. vztah originálu a překladu toho nebo onoho přeloženého textu a hledá takový převod, který nejlépe odpovídá svou jazykovou úrovní i skladbou záměrům inscenátorů. Stejně řečeno: hrát Shakespeara ve Slánsku nebo Saudkově překladu je nejenom otázka lepšího nebo horšího překladu - pokud to tak můžeme říci - ale i otázka, co ten nebo onen překlad poskytuje za předpoklady pro záměry tvůrců přímo pro jevištní realizaci.

A jsme vlastně u třetí složky dramaturgické činnosti, která bude především předmětem našeho zájmu. Totiž u problému analýzy a zkoumání dramatického textu, jako předpokladů a základní inspirace pro vznik jevištního díla, inscenace. /.../

Bez některých pojmů literární teorie drama zajisté analyzovat nelze. Ani nejvlastnější dramaturgická práce se tak bez nich neobejde. Ale zase: literární analýza dramatu se stává analýzou divadelní /a tedy dramaturgickou/ teprve tehdy, když všechny literární pojmy uplatní jako nástroje hledání divadelnosti textu. A pod pojmem divadelnost rozumějme takové objektivní hodnoty textu, jež jsou předpoklady pro zrod oné akustické a optické podoby textu na jevišti. Pro to, aby herci mohli a měli co hrát, aby výtvarník mohl vytvořit dramatický prostor. A hlavně: aby režisér získal přesnou představu o tom, jaké objektivní hodnoty mu text nabízí k tomu, aby vytvořil na jevišti onu pavučinu vztahů mezi všemi složkami jevištního výrazu, které ve svém definitivním úhrnu jsou tím, co nazýváme představením.